

ΝΙΚΟΣ ΜΠΑΚΟΛΑΣ:

«Τό βραβείο άποτελεί επιθράβευση του έργου μου»

Λέει ο Νίκος Μπακόλας, πού τιμήθηκε με τό Α' βραβείο μυθιστορήματος

Σειμός και μετρομήνος. Είγερτικός με τους συναδέλφους, με μία καλή κουβέντα πάντα για όλους. Αιτή ήταν ή πρώτη εικόνα πού σχημάτισα για τό Νίκο Μπακόλα. Τόν έβαν από τους συναδέλφους στα πρώτα δημοσιογραφικά θέματα στον Έλληικό Βορρά, πριν έντεκο χρόνια. Η πρώτη εικόνα δεν αλαώθηκε με τό πέρασμα του χρόνου. Αντίθετα θά μπορούσα νά πώ ότι έγινε πιό έντονη. Για άρκετό καιρό, άγνασσα την δεύτερη ιδιότητα του, έκαινη του λάμπρου έκρησσώπου των γραμμάτων. Τόν ρώτησα όταν τό έμοθα για νά επίθεθείώωα την πληροφορία.

«Ναι, γράφω - μου άπάντησε χαμογελώντας - δεν είναι τίποτε σπουδαίο... Τό ποσο σπουδαία ήταν αυτά πού έγραφε και γράφει ο Νίκος Μπακόλας, άποδείχθηκε πριν μία περίπου εβδομάδα. Τή μέρα, πού άνακαινώθηκε ότι τιμάται με τό πρώτο κροικό βραβείο μυθιστορήματος. Άκούγοντας την έκδοση «πέταξα» - δεν είναι υπερβολή από χαρά. Αισθάθηκα περηφάνια πού κάποτε δούλεψα κοντά ο αυτόν τόν άνθρωπο, πού πάντα έκτιμούσα και συμπαιούοο.

Τό βραβείο αυτό ήταν άφορηή για μέ σταντηση και μία κουβεντούλα μαζί του. Πρασιτός, χαμογελαστός και ευγενικός ο Νίκος Μπακόλας, πού έκανε για μία ένας άκόμη άνθρωπος πού τιμήσε ή Θεσσαλονίκη, με δέχθηκε στό Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο, του οποίου τη διεύθυνση ανέλαβε πριν λίγο καιρό.

Η άπονομή άλλος τόσο σημαντικού βραβείου πού έλλοος θά τους έκανε κάπως «διαφορετικούς» - δεν τόν έχει επηρεάσει. Άλλώς όπως μου λέει, «μπορώ νά πώ ότι την πρώτη μέρα έννοια σταντηση και χαρά βέβαια. Τώρα όσο περνάει ο μέρας, παραμένει μία ίκανοποίηση. Δεν θέλω νά λέω ψέματα, ή ίκανοποίηση παραμένει και χαίρομαι πού τό πήρα τό βραβείο και χαίρομαι πού μαζί με μένο τό βραβείο αυτό, τό πήρε και ή Θεσσαλονίκη».

«Στην όποια και τό αφιερώσατε. Πιστεύετε ότι της άξιει;

«Πιστεύω ότι σίγουρα της άξιει ής Θεσσαλονίκης και αυτό, όχι μόνο στην προκειμένη περίπτωση, αλλά και άλλες χρονές πού πήρε βραβείο γιατί παίρνει ή Θεσσαλονίκη βραβεία, νομίζω ότι της άξιει γιατί έχει μία λογοτεχνία, πού όπως και ή κριτική της Άθήνας επανειλημμένα έχει πεί, έχει έργο πού πολύ σημαντικό. Άν παρακολουθήσει κανείς, πς κριτικές πού γράφονται για τό βιβλία των Θεσσαλονικέων στον άθηναϊκό τύπο, είτε ειδικός είναι περιοδικός, είτε ήμερησιος, θά διαπιστώσει πράγματι, ότι ή λογοτεχνία ής Θεσσαλονίκης και ή παρση και ή πεζογραφία έκτιμάται πάρα πού και αυτό τιμά και τους Άθηναίους ά όποια τό άναγνωρίζουν πάντα».

«Παίρνοντας τό βραβείο δηλώσατε ότι ποτέ δεν είναι άργό. Έστω και άν τό περιμένετε τριάντα περίπου χρόνια. Μέσο σ αυτό τό χρόνο τί νοιώθατε; άπογοητευση, πικρία; θά έπαινα κάποιους άλλους νά τιμάνται;

«Δεν θά έλεγο πικρία, γιατί στην άρχή, κανείς δεν έλπίζει σε τέτοιο βραβείο, έκτός άν είναι παραλόγος ή υπερβολικά αισιόδοξος. Τό 1966, ό «κίπος των πριγκίπων» μαζί με ένα βιβλίο του Κομματάρβα, ήταν υποψηφίο για τό βραβείο των δωδεκα. Μία εβδομάδα πριν την άπονομή των βραβείων, έγινε ή 27η Απριλίου και έτσι δεν δόθηκαν τό βραβεία. Και τό έχασο. Ομολογώ ότι τότε, πικρήθηκα. Στη συνέχεια, πάλι με την «μυθολογία» νομίζω ότι είχα κάποιο δικαίωμα για βραβείο άλλά, ή έπιτροπή, έκρινε άλλως. Τότε, πήρα ένα βραβείο από μένο πνευματική ομάδα, τό λεγόμενο βραβείο «Πλωπύου» γιά τη «μυθολογία» - τό όποιο είναι εύπροσδεκτο. Και τώρα, έρχεται αυτό τό βραβείο, τό όποιο για μένα άποτελεί μία επιθράβευση του συνόλου του έργου μου...»

«Τό περιμένετε, ησασταν αισιόδοξος ότι μπορεί νά τό παίρνατε;

«Τό έλπια παρα πού, γιατί τουλάχιστον, άς μίν πουμε τί πιστεύω έχω, άλλά διαβάζοντας πς κριτικές πού είναι άλες τους βιβλικούς και μερικές μάλιστα θά έλεγο πού είσαι υπερίκτος, ήταν φυσικό νά έχω μία έλλειδα για μένο βραβείο».

«Εσείς χαρήκατε τη θράβευση, φυσικό ήταν. Η αίσχυνείσ σας πός αντίδρασε;

«Χαρήκαν και αυτόι παρα πού λέει γελιάντος έννοιασιν περηφάνειο, κομάρη

«Πού ύστερη και πού ύπερτερεί, ή πνευματική ζωή ής Θεσσαλονίκης σε σχέση με έκείνη ής Άθήνας;

«Κατ' όρχην νά πώ κάτι άλλο, σχετικό βέβαια. Λίγο δεν με βρίσκει σύμφωνο νά χυμώσων την Άθήνα και ή Θεσσαλονίκη πνευματικά. Είμαστε μία χώρα... Η λογοτεχνία είναι μία. Θά ήταν πού άσχημο νά περιοριζώμε ότο κοσμοσ μας και νά

πόμε ή λογοτεχνία ής Θεσσαλονίκης, ή νά μαζευτούν ά καθαλιώτες και νά πούν ή λογοτεχνία ής Καβάλας, ή ή λογοτεχνία ής Καστοριάς... Ουσιαστικά ύπάρχει μία λογοτεχνία. Τώρα, άν θά έλλοιμε νά δούμε π ύπάρχει στην Άθήνα πού βέβαια δεν είναι ή λογοτεχνία ής Άθήνας, διότι είναι λογοτεχνία όλων όλων συρρέουν εκεί, χαρακτηριστικά άναφέρω τόν Ιωάννου, τό Βασιλικό, διαφανούς από την Κρήτη, την Πελοπόννησο, όπως ήταν ό Σινόπουλος και άλλος. ά Άθηναία οί καθ' αυτού είναι λίγα, θά μπορούσα νά πώ ότι ή λογοτεχνία ής Θεσσαλονίκης ύπερτερεί ότο ότι είναι πού είλικρινής και πού μαχητική στις επιθώεις της. Δηλαδή φιλοδοξεί περισσότερο ότο όυσιαστικό επίτευγμα και λιγότερο στην εντύπωση. Γι' αυτό και τό βιβλία των Θεσσαλονικέων, σουνήως είναι μη έμπορικά. Ο Θεσσαλονικός λογοτέχνης δεν κυνηγά τό άναγνώστη. Δεν θά γράψει βιβλίο νά σουαρπάσει τόν άναγνώστη. Ενώ στην Άθήνα, πολλές φορές γίνεται αυτό, όχι πάντα βέβαια. Ο Θεσσαλονικός, κατά ή γνώμη πού κυνηγά νά επίτύχει τό ουσιαστικό. Και νομίζω, όπως έχει γράψει και ή κριτική, ότι τό πετυχαίνει

κίτσα επίτελους τό δικό της κανάλι... Αυτό από τότε πού ήμουνα εν ενεργεία δημοσιογράφος, επανειλημμένα τό έχω γράψει και τό έχω πεί. Οτι είναι έθιμο Έγκλημα νά μίν έχει ή Θεσσαλονίκη τηλεοπτικό σταθμό. Και ένώ μάλιστα θά έλεγο ότι μόνο ή Θεσσαλονίκη άλλά και ή άπτική Μακεδονία θά έπρεπε νά έχει... Δεν είναι δυνατόν νά άγνοούμε πς άλλες περιφέρειες Για ή Θεσσαλονίκη δεν τό σκέφτώ και άπορώ πώς άκόμη δεν έγινε, παρόλα όσα μίνονται και λέγονται... Μένου μόνο στις ύποσχέσεις...»

«Κύριε Μπακόλα, πώς θά άνδρυσάτε άν αντί πού πρώτου σας έδωσαν τό δεύτερο βραβείο;

«Θά είμαι άπολύτως είλικρινής. Έπειδή ήξερα τό βραβείο ής χρονάς, εάν μου δινό τό δεύτερο βραβείο και τό πρώτο κατά την γνώμη μου, δεν ήταν καλύτερο από τό δικό μου, δεν θά τό δεχόμουν. Θά έκανα, αυτό πού έκανε ό Κλειτός Κύρου. Και τό λέω με άπολύτη είλικρίνεια και σαφέατα. Γιατί νομίζω θά τό είχα αυτό τό δικαίωμα, κατά ή γνώμη μου...»

«Άπό τη διεύθυνση του κρατικού, στη διε-

Ο Νίκος Μπακόλας με την Μαρία Σίμου

σε παρα πού μεγάλο βαθμό...»

«Οί Άθηναίοι έχουν τό άθναίο ότι ζούνε ότο κέντρο. Έχουν μεγαλύτερη προβολή από τους Θεσσαλονικίους συναδέλφους τους... Βέβαια, δεν ξέρω κατά πόσο τό επιδιώκουν και οί ίδιοι, ή ό έκδοσκα όίκα με τους όποιους συνεργάζονται...»

«Είναι μαρκαίο, οί συναδέλφοι των Άθηνών νά έχουν μεγαλύτερη προβολή. Άφ' ενός μέν γιατί όλα είναι στην Άθήνα. Η τηλεόραση, τό ραδιόφωνο, ά εφημερίδες παρά πού περισσότερες από πς άλλες, τά περιοδικά εκεί. Έπομένως είναι μαρκαίο και μιν γελοίοσατε. Έφσσον ό Άθηναίος ζει ο αυτή την κοινωνίασιν έχει τις φίλιες του, πς γνωρίζεις του, είναι μαρκαίο νά έχω και μεγαλύτερη προβολή. Ο Άθηναίος πρέπει νά ρθει εδώ για νά πς δει έμός. Και για πόσο, θά ρθει τρεις μέρες ποτε θά μάς δει, π θά κάνει; Δείτε την τηλεόραση. Ποσα Θεσσαλονικείς εμφανίστηκαν ο' ούτην σε διαφορές έκπομπές; Οχι μόνο λογοτέχνες, αλλά και από άλλους χώρους. Ποσα έμφορα Θεσσαλονικείς βγήκαν στην τηλεόραση, ποσα επασημόνες, ποσα γιατροί... ενώ αντίθετα Άθηναία, βγαίνουν πάντα, πού είναι κοντά τους, ότα πόδια τους πού λέμε. Δυστυχώς ή Θεσσαλονίκη σ' αυτό όδκείται... Οπάρπεισως κάτι νά γίνει και νά άπο-

εύθυνση ενός πολιτιστικού κέντρου, με κάποιο διάλειμμα. Πού νοιώθετε καλύτερα; Πάο είναι πού κοντά σε σας;

«Νομίζω και τό δύο είναι παρα πού ώραίο. Βέβαιο τό θέατρο, έτσι όπως ήταν και έτσι όπως έγινε τώρα, έτσι όπως καντά ντησε, θά έλεγα τώρα, είναι ένας χώρος πού πού δεν ξέρω ποσο ένας άνθρωπος θά μπορεί νά άεύθουνη επιτυχώς έννοώ. Ενώ βέβαια παρά τις κάποιες πικρίες πού είχα τότε, είμαι ίκανοποιημένος από τη δουλειά πού έχω κάνει τότε εκεί. Άλλά, εδώ στο Βαφοπούλειο, όπου όλο τό πράγμα είναι σε μικρότερη κλίμακα, άλλά σε μεγαλύτερη πακίδια, είμαι παρα πού εύχαριστήμένος. Φιλοδοξώ πού είναι βέβαιος και ής δημοτικής άρχής και του ζεύγους Βαφοπούλου νά κάνουμε τό Βαφοπούλειο. Ενα κέντρο όχι μόνο ής «Ανατολικής Θεσσαλονίκης» άλλά ένα κέντρο πού εύπυρτερης άκτινοβολίας. Αιούτος, είναι ό στόχος μας και σιτός είναι και ό προσωπικός μου στόχος. Θά προσπαθήσω όσο γίνεται περισσότερο, τώρα πού άποκόμει και τό καινούργιο κτίριο σε λίγους μέρες, νά γίνει τό Βαφοπούλειο τό Κέντρο ής Θεσσαλονίκης. Έλπίζω νά τό πετύχωμε...»

«Άνογο έρωμένος προηγουμένως ότο κρατικό θέατρο έπιστε «έτσι όπως κατάντησε».

Πιστεύετε ότι έχει κάποιες έλλίπεις νά σω-

θεί;

«Πιστεύω πώς ναι, υπό όρισμένες προϋποθέσεις. Πρώτον μικροπροσθεσμο, μπορεί νά βελτωθεί. Δηλαδή, νά πεί ένας άνθρωπος ίκανός, ό όπείσος νά στρωθεί όπ ά τό πρώτο τό βραβείο, νά ρίξει όλη του τη δύναμη ο' αυτή, όλη του τη λαχτάρα, όλο τό μεράκι του νά δουλέψει παρα πού και νά πετύχει μία βελτίωση του ήδη ύπάρχοντος άπαραδεκτου κλίματος. Μακροπροσθεσμο όμως, πιστεύω ότι όχι μόνο μπορεί νά σωθεί, άλλά μπορεί νά γίνει τουλάχιστον ό, π ήταν στην πρώτη του δεκαετία δεκαεπταετία άν τό θέλατε και άκόμη καλύτερο. Άλλά για νά γίνει αυτό, πρέπει νά άλλαξουν ά θεομαί, νά μπου νά πράγματα σε νέα βάση, με νέους νόμους, πού θά ρυθμίσουν πς σχέσεις εργασίας των εργαζομένων με τό θέατρο, πού έπισης θά ρυθμίζει νά γίνει νέος νόμος πού νά ρυθμίζει τόν τρόπο άσκησης. Τό έχω πεί και άλλότε και τό νομίζω: πιστεύω ότι δεν χρειάζεται διακητικό συμβούλιο, εκτός άν ύπάρχει ένο διακητικό συμβούλιο πημτικό, πού θά σουνδράσει τρεις φορές τό χρόνο και θά δίνει πς γενικές κατευθύνσεις. Έκείνο πού χρειάζεται είναι ένας διεύθυντης ίκανός, με άρμοδιότητες, γιατί έρεπε, ό διεύθυντης σήμερα, δεν έχει δικαίωμα ψήφου. Ούτε στην καλλιτεχνική έπιτροπή, ούτε στο συμβούλιο. Άν είναι δυνατόν νά μίν έχει δικαίωμα ψήφου ό Εύαγγελάτος ό Βολαντακης και νά έχει δικαίωμα ψήφου ένα μέλος του συμβουλίου τό όποιο πιθανότατα, προέρχεται από ένα χώρο πού δεν έχει καμμία σχέση με τό θέατρο. Αυτό είναι τό παράλογο, για μένα. Έπομένως νά μίν ύπάρχει συμβούλιο, νά ύπάρχει ένας γενικός διεύθυντης, ίκανός και με άρμοδιότητες και με ψήφο και νά έχει μία πενταμελή καλλιτεχνική έπιτροπή, ή όποια και θά άποφασίζει από πρόσωπα άρμόδια. Όλα τά άλλα μπορούν νά τά κάνουν οί ύπηρεσίες του θεάτρου. Δηλαδή, νά άξιασθουν οί ύπηρεσίες. Ο προϊστάμενος οικονομικών ή ό διεύθυντης νά έχει λόγο βαςικό. Νά μίν χρειάζεται νά πάρε άδεια από τό συμβούλιο άν θά άγοράσει καρφιά για τό θέατρο. Αύτα, είναι άδεια πράγματα. Νά μίν χρειάζεται ό προϊστάμενος διακητικού νά ρωτήσει εάν πρέπει νά πάρει προαγωγή ή τόδε ύπάλληλος. Άφού ό νόμος λέει ότι πρέπει, άπόός συνδράζει τό διακητικό συμβούλιο και άποφασίζει αυτό πού λέει ο νόμος. Μόνο μ' αυτούς τους τρόπους πιστεύω ότι μπορεί νά ξαναγίνει τό κρατικό θέατρο, Κρατικό θέατρο...»

«Η δημοσιογραφία σας λέει καθόλου;

«Γιά νά είμαι είλικρινής, δημοσιογραφία χάρτασιν, δούλεψα πάνω όπο τριάντα χρόνια ο' έφημερίδες, ξεκίνησα τό 1951, στη Έντονα βέβαια, άλλά από τότε και μετά, δούλεψα συνέχεια. Έπομένως, μπορώ νά πώ ότι την χάρτασα. Οχι ότι δεν μού λείπει, και όχι ότι δεν ήμουν άδεια πάντα, άλλά νομίζω ότι έχω πού και άλλος χώρο όπου μπορεί κανείς νά άποδοσει. Πιστεύω ότι στη δημοσιογραφία δεν έχω άλλο νά δώσω».

«Γράφετε σ αυτή την έπαχή;

«Ναι, Γράφω τη συνέχεια ής «Μεγαλής πλαταίας». Τό έργο αυτό, θά ολοκληρωθεί με ένα άκόμη βιβλίο, όχι τόσο μεγάλο. Πότε θά ολοκληρωθεί, δεν μπορώ νά πώ. Θά έλεγα ότι θρασκεται στην άρχή του... θά χρειασθεί τουλάχιστον ένας χρόνος...»

«Και μέχρι νά περάσει όστος ό χρόνος και νά μάς δώση ένα καινούργιο άριστοτήρημα, ο Νίκος Μπακόλας θά κινείται στην «Μεγάλη Πλαταία» θά βλεπεί και θά τα παρράσει κα τάσπασε και πράγματα, πού σίγουρα κάποια στιγμή θά μεταφερθούν στο χώρο. ίσως και νά τιμηθούν μάλιστα με ένα βραβείο άκόμη άργότερα. Τού τό λέω, άλλά με διακόπτε χαμογελώντας...»

«Οχι. Τώρα τό βραβείο πρέπει νά τό πάρουν οί άλλοι. Έμένα αυτό πού φώνα» - Πάντα άναρχικός και σεμνός, προτερημάτο, πού τόν κάνουν άναγιστή και συμπαιή

ΜΑΡΙΑ ΣΙΜΟΥ